

Универзитет у Београду
Филолошки факултет

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ, *Новоисторијска тумачења америчке књижевности уставно-револуционарног периода*, кандидаткиње Виолете М. Весић

1. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Датум и орган који је именовао комисију

27. фебруар 2013. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета у Београду

Састав комисије

1. др Радојка Вукчевић, редовни професор, Енглеска и америчка књижевност (септембар 2005.), Филолошки факултет, Универзитет у Београду
2. др Владислава Фелбабов, редовни професор, Енглеска и америчка књижевност (октобар 2008.), Државни универзитет у Новом Пазару
3. др Александра Јовановић, доцент, Енглеска и америчка књижевност (децембар 2012.), Филолошки факултет, Универзитет у Београду

2. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1) Име, име једног родитеља, презиме

Виолета Милинко Весић

2) Датум рођења, општина, република

14.11.1981., Крагујевац, Република Србија

3) Датум одбране, место и назив магистарске тезе

30.03.2010., Београд, *Томас Пејн и Америка револуционарног периода*

4) Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

Наука о књижевности

3. НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Новоисторијска тумачења америчке књижевности уставно-револуционарног периода

4. ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Дисертација садржи 330 нумерисаних страна, 9 ненумерисаних, 9 већих поглавља (Увод, Нови историзам, Мајкл Ворнер: рађање америчке књижевности кроз рађање нације и развој штате, Памфлети и писма Америчке револуције, Бенџамин Френклин: развој републиканске политичке културе кроз развој штампе, Развој поезије у доба револуционарног рата, Развој прозе у доба револуционарног рата, Драмско стваралаштво у доба револуционарног рата, Закључак) и списак библиографских јединица.

5. ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Прво поглавље рада под називом "Нови историзам" испитује корене новог историзма, као и развој ове критике под утицајем антропологије и рад Клифорда Герца, историзма, марксизма и Мишела Фукоа. Анализа бројних стратегија новоисторијског критичког приступа у овом поглављу

показује његову оправданост за проучавање америчке књижевности уставно-револуционарног периода.

Друго поглавље под називом "Мајкл Ворнер: рађање америчке књижевности кроз рађање нације и развој штампе" разматра рад једног од водећих новоисторичара који се бави књижевним опусом ране америчке књижевности. Анализом његове студије "Писма ране републике", рад говори о спајању и међусобном утицају књижевности и друштва, различитих дискурса, текста и контекста, као и о развоју републиканске културе кроз развој штампе. Мајкл Ворнер даје једну нову теорију ране америчке књижевности, али и нову теорију Америчке револуције, истицањем значаја штампе који је довео до великих промена у политици и култури. Развој штампе и штампарске идеологије Ворнер сматра одговорним за настанак Америчке револуциј и Декларације о независности Сједињених Америчких Држава. Поглавље "Памфлети и писма Америчке револуције" истражује памфлет као нову књижевну врсту, која је доживела невероватан успех у овом периоду. Посебан акценат ово поглавље ставља на укрштање памфлета и идеологија две стране у сукобу, стране патриота и лојалиста, виговаца и торијеваца. Кроз анализу дела неких од водећих аутора обе стране, нови историзам пише дефинише једну нову историју књижевности и открива неке ауторе који су

због својих политичких и идеолошких убеђења у периоду стварања републике били на маргинама и ван канона утврђене књижевности. Проучавањем текста и контекста првих памфлета, нови историзам истражује корене идеја истакнутих памфлетиста овог периода и у њиховом језичком изразу налази трагове пуританских јеремијада, али и гласове и утицај водећих мислилаца европског просветитељства: Волтера, Русоа и Лока.

Поглавље под називом "Бенџамин Френклин: развој републиканске политичке културе кроз развој штампе" разматра живот и дело познатог писца, штампара, државника, дипломате и научника. Новоисторијским критичким приступом откривају се корени његове идеологије, однос према револуцији и независности, развој јединственог америчког карактера и Френклиново „померање“ читалачке публике, од локалне до националне и интернационалне. Како открива новоисторијска критика, његова дела нису толико значајна са књижевне тачке гледишта, али су с друге стране, изузетно важна за откривање контекста и околности времена у којем су настала.

Поглавље под називом "Развој поезије у доба револуционарног рата" испитује развој поезије у америчком револуционарном периоду кроз истраживање патриотских сатира, песама и балада неких од

најистакнутијих аутора овог периода. Нови историзам и овде испитује центре моћи и ширење идеологије, па се и у овом поглављу, применом ове критике, разматра међусобни сукоб лојалиста и патриота. Поред анализе неких од најважнијих дела Филипа Френоа и Френсиса Хопкинсона, песника на страни патриота у америчком грађанском рату, који се одвијао упоредо са револуционарним, ово поглавље даје значајан допринос тези јер открива гласове друге стране и рехабилитује неке од важнијих аутора из редова лојалиста, попут Џонатана Одеа, нпр. У периоду револуционарног рата зачули су се и неки други гласови, међу којима су били Џон Трумбул и Тимоти Двајт, борци за реформу високог образовања и студија књижевности уопште, али и глас Филис Витли, зачетнице афроамеричке поезије. Њена поезија пружа увид у афроамеричку културу, однос према ропству, револуционарном рату и положај некога ко је живео на маргинама друштва.

Упоредо са развојем првих политичких списа, памфлета, писама и поезије Америчке револуције развијала се и проза. Поглавље "Развој прозе у доба револуционарног рата" бави се борбом за стварање изворне америчке прозе и њеним одупирањем књижевној традицији Британаца. Поред одлика првих прозних врста, попут сатиричног и сентименталног романа, књижевног стваралаштва првих америчких прозних писаца,

Вилијам Хил Брауна, Чарлс Брокден Брауна и Хју Хенри Брекенрица, ово поглавље истражује и појављивање првих прозних списатељица. Истицањем да се нови историзам у својим истраживањима ослања на феминизам и поетику културе, ово поглавље расветљава и положај жена у доба Америчке револуције, али и даје осврт на институције брака и породице.

Поглавље под називом "Драмско стваралаштво у доба револуционарног рата" прати развој драме и позоришта на тлу Америке током револуционарног рата и даје преглед првих облика колонијалне и америчке ратне драме. Као што је био случај и са осталим књижевним родовима и врстама, драме које су настале у овом периоду биле су значајније са становишта историје, јер су говориле о близини великог сукоба, али пошто нису имале строгу драмску форму њихова књижевна вредност је била мала. Ово поглавље расветљава и личност Мерси Отис Ворен, једне од најпознатијих женских драмских писаца тог периода, пружа увид у тешкоћу и суровост живота жене која је живела у сенци познатог брата и супруга и борила се за независност, и даје једно ново "женско" тумачење Америчке револуције.

Закључак рада указује на резултате до којих се дошло у току истраживања и даје одговор на питање зашто се новоисторијска критика,

као теоријски приступ, показала најприкладнијом за проучавање једног од најтурбулентнијих периода у историји Америке и америчке књижевности.

6. СПИСАК НАУЧНИХ РАДОВА ОБЈАВЉЕНИХ НА ОСНОВУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. В. Весић, *Томас Пејн: кораком независности и трагом људских права*, Београд: Задужбина Андрејевић, 2011 (ISBN978-86-7244-977-8)(COBISS.SR-ID186457868)
2. В. Весић, "Томас Пејн и часопис Пенсилванија. Рани револуционарни списи," Зборник радова са III Научног скупа мадих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, година III, књига 2, Крагујевац, 2012., стр. 263-269 (ISBN 978-86-85991-40-0)(COBISS.SR-ID 189589004)
3. В. Весић, "Томас Пејн: револуционарни памфлетиста," Зборник радова са II Научног скупа мадих филолога Србије: *Савремена проучавања језика и књижевности*, у организацији Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, година II, књига 2, Крагујевац, 2011., стр. 359-368 (ISBN 978-86-85991-31-8) (COBISS.SR-ID 513961134)
4. В. Весић, "Погледи на религију у делу Доба разума Томаса Пејна," Зборник радова са међународне конференције *Филолошка истраживања данас - језик, књижевност, култура*, у организацији Филолошког факултета у Београду, Београд, 2010, (у штампи)

7. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У укрштању новоисторијске књижевне критике и америчке књижевности уставно-револуционарног периода дошло се до закључка да нови историзам може бити послужити као солидан теоријски основ за једно ново читање и интерпретацију, а уједно и ревизију канона америчке књижевности. Применом ове књижевне критике и њеног полазишта да књижевни текстови нису одвојени од историјске стварности, па да су сходно томе предмет проучавања сви трагови текстуалне прошлости који чине одређену културу, писана реч Америчке револуције смештена је у одређени контекст чиме су откривени скривени, контрадикторни или непознати историјски подаци и утврђена веза између културних и историјских значења. Оваквим читањем књижевности уставно-револуционарног периода и поимањем културе као текста показало се да су бројни амерички аутори из редова памфлетиста, државника, песника, прозних и драмских писаца годинама били неправедно занемаривани и да су се налазили изван утврђеног канона америчке књижевности. Преговарајући са историјом америчког револуционарног периода, али и са бројним другим гласовима, ставовима и идеологијама, нови историзам расветљава маргину и читањем текста и контекста књижевних дела овог важног периода нуди један нови књижевни садржај.

8. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Промишљеним и теоријски чврсто утемељеним ишчитавањем америчке књижевности уставно-револуционарног периода, кандидаткиња је дошла до читавог низа истински иновативних увида и закључака. Те је закључке у својој докторској дисертацији изложила прегледним и јасним научним стилем, који читаоцу несумњиво олакшава сналажење у сложеној проблематици овог научног рада.

Комисија сматра да је кандидат Виолета М. Весић у својој дисертацији „Новоисторијска тумачења америчке књижевности уставно-револуционарног периода“ успешно обрадила ову комплексну и захтевну тему, да је текст дисертације урађен према одобреној пријави дисертације и да је реч о раду које представља оригинално и самостално научно дело.

9. ПРЕДЛОГ

На основу свега изложеног, сматрамо да је мр Виолета М. Весић обрадом теме под насловом „Новоисторијска тумачења америчке књижевности уставно-револуционарног периода“ сачинила вредно научно дело, од несумњивог значаја за српску англистику и науку о књижевности, али у готово подједнакој мери и за студије културе. Због тога предлагемо Наставно-научном већу Филолошког факултета да ову докторску дисертацију прихвати, а кандидаткињи одобри приступ усменој одбрани рада.

У Београду, 14. марта 2013. године

Комисија:

др Радојка Вукчевић, ред. проф.

др Владислава Фелбабов, ред.проф.

др Александра Јовановић, доцент